

SIYASAL BİLGİLER ÖĞRENCİLERİNİN MAKYAVELİST EĞİLİMLERİNİ BELİRLEMeye YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA

A STUDY AIMED AT DETERMINING THE MACHIAVELLIANIST TENDENCIES OF
THE STUDENTS OF POLITICAL SCIENCES

Sercan Ayhan SUNGUR¹

Öz

Siyasal bilgiler eğitiminin amacı; kamu veya özel sektörde yönetici, mülki idare amiri, idari yargıç, uzman veya müfettiş olarak çalışmayı hedefleyen öğrencilere sağlam bir siyasal, sosyal ve hukuki temel edindirmektir. Toplumun geleceği adına kritik pozisyonlarda görev alacak bu adayların, kişilik eğilimleri gelecekte izleyecekleri stratejileri belirleyecektir. Bu araştırmanın amacı siyasal bilgiler alanında eğitimi sürdüren üniversite öğrencilerinin makyavelist eğilimlerinin belirlenmesidir. Araştırma kapsamında veriler Türkiye’de Ankara ilinde bir devlet üniversitesinde eğitimi sürdüren (n= 394) siyasal bilgiler öğrencilerinden alınmıştır. Verilerin toplanmasında Dahling, Whitaker ve Levy, (2009) tarafından geliştirilen, Ülbeyi, (2016) tarafından Türkçeye uyarlanan “Makyavelizm Ölçeği”nden yararlanılmıştır. Makyavelizm ölçeği “ahlaki yoksunluk”, “diğerlerine güvensizlik”, “kontrol arzusu” ve “statü arzusu” boyutlarından oluşan dört faktörlü 5’li Likert tipte 16 ifade içermektedir. Ölçeğin orijinal formunun güvenilirlik alfa değeri 0,88’dir. Alt boyutlar ise; ahlaki yoksunluk 0,86; statü arzusu 0,82; diğerlerine güvensizlik 0,83 ve kontrol arzusunun ise 0,80’dir. Çalışmanın önemli sonuçları arasında cinsiyet bakımından ahlaki yoksunluk, statü arzusu, diğerlerine güvensizlik ve kontrol arzusu toplam puan ortalamaları arasındaki farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olduğu (p<.05), bu farklılığın bütün değişkenlerde, erkeklerin toplam puan ortalamalarının kadınlara göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu görülmüştür. Ayrıca sınıf düzeyleri bakımından ahlaki yoksunluk, statü arzusu, diğerlerine güvensizlik ve kontrol arzusu toplam puan ortalamaları arasındaki farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmüştür (p<.05). Bu farklılığın bütün değişkenlerde, 1.sınıf olan bireylerin 2,3 ve 4, 2.sınıfta olanların 3 ve 4, 3.sınıfta olanların 4.sınıfta olanlara göre puan ortalamalarının anlamlı düzeyde yüksek olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Makyavelizm, Siyaset Felsefesi, Ahlak

Abstract

The objective of the education of political sciences is to provide a substantial political, social and legal ground to students aiming at working in public or private sector as director, local authority, administrative judge, specialist or inspector. The personal tendencies of these candidates to take charge at critical positions for the future of the society will determine the strategies to be pursued by them in the future. The purpose of this study is to determine the machiavellianist tendencies of the university students continuing their education in field of political sciences. The data within the scope of the study has been obtained from the students of political sciences (n= 394) continuing their education at a state university in Ankara, Turkey. In collection of the data, the “Machiavellianism Scale” developed by Dahling, Whitaker and Levy (2009) and adapted by Ülbeyi (2016) to Turkish has been utilized. The Machiavellianism Scale contains Quintette Likert type 16 expressions with four factors consisting of the dimensions “devoid of ethics”, “distrust in others”, “wish to control” and “wish to have status”. The reliability alpha value of the original form of the scale is 0.88. In terms of sub-dimensions, these values are 0.86 for devoid of ethics, 0.82 for wish to have status, 0.83 for distrust for others and 0.80 for wish to control. Among the important results of the study, it has been seen that the difference among the total score averages of the devoid of ethics in terms of gender, wish to have status, distrust in others and wish to control is statistically significant (p<.05) and the total score averages of males are higher than those of female at the significant levels in terms of all variables. Further, it has been seen that the difference among the total score averages of devoid of ethics, wish to have status, distrust in others and wish to control is statistically significant (p<.05) in terms of class levels. In terms of all variables with respect to this difference, it has been determined that the score averages of individuals in Class 1 are at higher level than those of the classes 2, 3 and 4, those in Class 2 are at higher level than those of the classes 3 and 4 and those in Class 3 are at higher level than those of the class 4 significantly.

Keywords: Machiavellianism, Political Philosophy, Ethics

¹ sercanayhansungur@gmail.com

1.GİRİŞ

Makyavelizm; siyasette çıkarların sağlanması adına, her yola başvurulabileceğini savunan ve bu doğrultuda her yolu meşru kabul eden düşüncedir (Ülbeği, 2016: 90). Makyavelizm; manipülatif ve menfaatçi tutumlar örgüsünde bireysel özellikleri nitelendirmektedir. Makyavelizmin kökleri 1469-1527 yıllarında yaşamış Niccolo Machiavelli'nin 1513'te kaleme aldığı "The Prince" kitabına dayanmakta olup açıkgozlülüğü ve riyakârlığı bünyesinde barındıran bir yaklaşımdır (Kareshki, 2011: 414).

Niccolo Machiavelli dürüst ve iyi görünmeyi isteyebilecek olmamıza rağmen, bunun pek de iyi bir fikir olmadığını ileri sürmektedir. Machiavelli'ye göre bazı durumlarda yalan söylemek, verilen sözlerin tutulmaması ve hatta düşmanlarının öldürülmesi tercih edilmelidir. Bunu da; "Bir prensin verdiği sözleri tutmak için endişelenmesine gerek yoktur, etkili bir prens nasıl iyi olunmayacağını öğrenmelidir. En önemlisi iktidarda kalabilmektir ve bunu yapabilmek için hemen hemen her yol mubahtır". Buna göre elde edilen nihai sonuç, o sonucun nasıl elde edildiğinden daha önemlidir (Warburton, 2016: 83).

Machiavelli'nin siyasete yaklaşımı bir bakıma insan doğasını çözümlemesini içermektedir. Machiavelli'ye göre insan yaradılışında yeni şeylere sahip olma dürtüsüyle doğar yani sahip olma arzusu doğuştandır. Eğer kudret yetiyor ise; arzulanan şey elde edilir ve bu çevre tarafından başarı olarak görülür. Eğer kendimizin dışında bir başkasının kudret kazanmasına izin verirsek bu bizim sonumuzu getireceğini ifade etmektedir. Dünyadaki kaynakların sınırlı olması ve rekabet; güce olan gereksinimi arttırır. Kişinin sahip olduğu kudret eğer istediğini almaya yetmiyor ise mutsuzluk kaçınılmazdır bu durumda kudreti elinde tutanlar diğerleri tarafından kıskanılır (Dahling, Whitaker ve Levy, 2009: 223). Machiavelli felsefesine göre, sevilen bir lider ziyade korkulan bir lider olmanın daha iyi olduğunu, ideal olanı ise, hem korkulan hem de sevilen bir lider olunması gerektiği, ancak bunu başarmak oldukça güç olduğunu vurgulamaktadır.

Sahip olduklarını muhafaza etmek isteyenlerle, dahası için mücadele edenler arasında doğal bir savaş yaşanmaktadır. İnsan soyu var olduğu sürece mücadele süreceğinde sahip olunan kudretin nasıl kullanılacağına yönelik stratejiye ihtiyaç duyar. Şartların değişmesi stratejinin yenilenmesini gerekli kılar (Öztürk, 2013: 183). Machiavelli ahlaki normların, siyaseti kontrol edecek bir referans noktası olmadığını ifade etmektedir. Siyaset ve siyasal ilişkiler, ahlaki değerlerin çizdiği sınırlardan etkilenmez. Sık kullanılan ifadeyle "siyasette amaçlar, araçları meşrulaştırır" (Zeybekoğlu, 2006: 110). Makyavelizm yaklaşımının özünde; öncelikle bir hedef belirlenmesi, belirlenen hedefin mukaddes kılınması ve hedefe erişilmesine engel olan yasal, dinsel, vicdana dayalı unsurlar ve ahlaki normlar dikkate alınmaksızın; engelin yok edilmesi yatmaktadır.

Makyavelist tutumlar bencilliği meşru kılmakta, bu da davranışları olumsuz yönde etkilemektedir. Bu tutumlar organizasyonlarda etik iklimi, kamu yönetiminde ise siyasal etkileşimleri olumsuz yönde etkileyebilmektedir (Akdoğan ve Demirtaş, 2014). Makyavelizmin, siyaseti ahlaki sınırlamalardan yoksunlaştırma önerisi, tüm ahlaksızlıkların siyaset ile meşru kılınmasını içermemektedir. Ancak, siyasi etkileşimleri sadece soyut bir yasa bağlamında değerlendirmeyi reddeder (Baştürk, 2013: 77).

Makyavelizme yönelik teorik ve algılara dayanan ilk çalışmalar Christie ve Geis (1970) tarafından gerçekleştirilmiştir (Miller, Smart ve Rechner, 2015: 120). Makyavelizm, özseverlik ve vicdan yoksunluğuyla karakterize psikopati ile birlikte kişiliğin negatif taraflarından bir tanesi olarak görülür. Makyavelizm, sosyal manipülasyon ve kişilerarası

ilişkilerde etik ve ahlaki kodların okunmamasıyla ilişkilidir (Özler, Atalay ve Dirican, 2013: 680).

Makyavelizm, kişinin kendi çıkarları için başkalarını manipüle edici tutumlarını içeren kişilik özelliği ifade etmektedir (Chen, 2010: 294). Makyavelist kişilik, kendi menfaatleri adına entrika çevirmeyi ve asılsız ifadelerle yönlendirme yapmayı yanlış bir tutum olarak görmez (Winter ve diğerleri, 2004: 281). Makyavelizm eğiliminde olan bireyler; kişilerarası iletişimde duygusuzluk, kabul görmüş etik normlara ilgisizlik, toplumsal öğretilere zayıf bağlılık ve benzeri yönelimler göstermektedirler. Makyavelist eğilimleri yüksek olan bireyler, çevresindeki bireylerle ilişkilerinde duygusal yönden kopuk etkileşimde bulunmaktadır. Ayrıca makyavelizm ile empati, samimiyet ve dürüstlük arasında negatif yönlü bir ilişki söz konusudur (Austin vd., 2007: 180). Bununla birlikte düşük Makyavelist eğilimler, yüksek iş ahlaki ile ilişkilendirilmektedir (Simić, Motović ve Stojković, 2015: 205).

Makyavelizm eğiliminde olan kişiler; septik ve duygusuzluk eğilimleri yüksek, ancak çevresindeki bireylere yön verme eğilimleri yüksektir. Kolay ikna edip zor ikna olurlar (Katrinli, Günay ve Zaptçioğlu, 2013: 695). Makyavelizm 4 alt boyuttan oluşmaktadır;

Ahlaki Yoksunluk: Ahlaki davranışta istenç ve usavurma büyük oranda yer bulur iken, ahlaki karakter; ahlaki davranışların yinleme sonucu kazanılan yatkınlığa dönüşmüş halidir. Ahlaki değerlerin edinilip kişinin öz malı durumuna gelmesi sürecinde usavurma, seçme ve istenç etkinken; sonrasında duygulara yerleşen hal ve itiyat etkin hale gelmektedir (Yazıcı ve Yazıcı 2011: 54). Günümüzde ahlak, doğasındaki iyi niyeti yitirme meylinindedir (Köse, 2012: 14) Toplumsal ahlaki ilkeler ile bireyin ahlaki değerleri arasında meydana gelen tutarsızlığın oluşturduğu çelişki, ahlaki yoksunluğa ortam hazırlar (Kayıklık, 2005: 18). Ahlaki yoksunluk, sosyal sınıfların her birinde kendisini gösterebilmekte olup en çok siyaset, iş ve ticaret ortamında görülmektedir (Akdoğan, 2009: 37).

Diğerlerine Güvensizlik: Güvensizlik, insanların çevresindekilere karşı ön yargıları ve kuşkuyla yaklaşmasına, git gide kendi içine kapanık hale gelmesine ve sonrasında da genele negatif duygular beslemesine sebep olmaktadır (Özler, Atalay ve Şahin, 2010: 48). Diğerlerine güvensizlikle ahlaki tutumlar arasında ters orantı söz konusudur. Mevcudiyete ilişkin tehdide maruz kaldığında veya kalındığı düşünüldüğünde birey normal şartlarda ahlaki yönden uygun görmediği davranışları, tehdidi bertaraf etmek adına ahlakileştirme eğilimi gösterebilmektedir (Ekmekci, 2011: 131).

Kontrol Arzusu: Bu boyut insanın, süreçleri kendi düşünce, hitap ve davranışları ile yönlendirebileceğine yönelik inanç ve beklentilerini içermektedir (Hisli, Basım ve Şahin, 2009: 154). Kontrol, insanın kendini ve çevresini etkileme ve yön verme kabiliyetidir. Makyavelizm eğilimli kişilik tipinde hiyerarşide her daim kontrol gereksinimi kendini göstermektedir.

Statü Arzusu: Statü, toplumsal piramit içerisindeki yerdir (Gökaliler, Aybar ve Gülay, 2011: 37). Statü hem insanın toplum içerisindeki yerini, hem de insanın, çevredeki bireylerin nazarındaki değerini ifade etmektedir. Statü, bireylerin, olumlu ya da olumsuz onur ölçüsü ile konumlandırılan tüm tipik unsurlarını içermektedir (Weber, 2008: 290). Statü; çevredeki kontrol etmek, gerekirse bilgiyi manipüle etmek ve benzeri unsurlarla amaca erişme yolunda konumdan yararlanmak adına gereklidir.

2.YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu araştırmanın modeli tarama olup, bu kapsamda betimsel bir nitelik arz etmektedir. Betimsel istatistik, bir örneklem üzerinde ya da ulaşılabilen durumlarda, evrenin tamamından gözleme yapılarak elde edilen verileri kullanarak, araştırmaya katılan bireylerin özelliklerinin betimlemeyi amaçlayan süreçtir (Karadağ, 2010: 62).

Araştırma Grubu

Araştırma grubu Türkiye’de Ankara ilinde bir devlet üniversitesinde, siyasal bilgiler fakültesinde 1, 2, 3 ve 4. sınıflarda eğitimini sürdüren 394 öğrencidir. Araştırma ilgili fakülte öğrencileri ve bu öğrencilerden alınan veriler ile sınırlandırılmıştır. Öğrencilerin cinsiyet dağılımı 312’si (%79,6) erkek, 80’i (%20,4) kadındır. Öğrencilerin sınıf dağılımı ise 90’ı (%23) birinci sınıf, 67’si (%17,1) ikinci sınıf, 81’i (%20,7) üçüncü sınıf, 154’ü (%39,3) dördüncü sınıftır.

Veri Toplama Aracı

Verilerin toplanmasında Dahling, Whitaker ve Levy, (2009) tarafından geliştirilen, Ülbeyi, (2016) tarafından Türkçeye uyarlanan “Makyavelizm Ölçeği”nden yararlanılmıştır. Makyavelizm ölçeği “ahlaki yoksunluk”, “diğerlerine güvensizlik”, “kontrol arzusu” ve “statü arzusu” boyutlarından oluşan dört faktörlü yapıda olup toplam 16 ifadeden oluşmaktadır. Ölçekteki tüm sorular 5’li Likert tipi bir cevaplama anahtarına sahiptir; 1= Kesinlikle Katılmıyorum, 2= Katılmıyorum, 3= Kararsızım, 4= Katılıyorum ve 5= Kesinlikle Katılıyorum anlamına gelmektedir. Ölçeğin orijinalinde tamamına ilişkin güvenilirlik alfa değeri 0,88’dir. Alt boyutlar ise; ahlaki yoksunluk 0,86; statü arzusu 0,82; diğerlerine güvensizlik 0,83 ve kontrol arzusunun ise 0,80’dir.

Verilerin Analizi

İstatistiksel analizler R 3.3.2v (açık kaynak) programı ile yapılmış olup, istatistik analizlerde anlamlılık düzeyi 0.05 (p-value) olarak dikkate alınmıştır. Çalışmadan elde edilen verilerin özetlenmesinde tanımlayıcı istatistikler sürekli değişkenler için ortalama ± standart sapma olarak tablo halinde verilmiştir. Kategorik değişkenler sayı ve yüzde olarak özetlenmiştir. Sayısal değişkenlerin normallik testi Kolmogrov Smirnov testi ile kontrol edilmiştir. Bağımsız grupların karşılaştırılmasında normal dağılım gösteren ve $n > 30$ şartını sağladığı için parametrik bir test olan Independent Samples t test kullanılmıştır. Bağımsız ikiden fazla grup için normal dağılım gösteren ve $n > 30$ şartını sağladığı için One-Way ANOVA kullanılmıştır. Gruplar arasındaki farklılıklar parametrik testlerin uygulandığı karşılaştırmalar için, verinin dağılıma göre homojen olduğu durumda Tukey testi, homojen olmadığı durum/durumlarda ise Games-Howell testi ile değerlendirilmiştir.

3.BULGULAR

Bu bölümde öncelikle Makyavelizm Ölçeğine ait tanımlayıcı istatistikler ve güvenilirlik sonuçları daha sonra cinsiyet ve sınıf bakımından Makyavelizm Ölçeğinin alt boyutları arasındaki farklılıklara ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 1. Makyavelizm Ölçeğine Verilen Cevapların Özet İstatistikleri

	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum		Ort.	SS
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%		
Ahlaki Yoksunluk	80	20.4%	105	26.8%	67	17.1%	98	25.0%	42	10.7%	2.79	1.31
	97	24.7%	88	22.4%	60	15.3%	77	19.6%	70	17.9%	2.83	1.45
	116	29.6%	75	19.1%	36	9.2%	122	31.1%	43	11.0%	2.75	1.44
	89	22.7%	85	21.7%	50	12.8%	87	22.2%	81	20.7%	2.96	1.48
	74	18.9%	86	21.9%	75	19.1%	64	16.3%	93	23.7%	3.04	1.45
Statü Arzusu	101	25.8%	77	19.6%	70	17.9%	116	29.6%	28	7.1%	2.73	1.32
	107	27.3%	64	16.3%	54	13.8%	125	31.9%	42	10.7%	2.82	1.41
	70	17.9%	149	38.0%	29	7.4%	88	22.4%	56	14.3%	2.77	1.36
Diğerlerine Güvensizlik	104	26.5%	98	25.0%	35	8.9%	58	14.8%	97	24.7%	2.86	1.56
	97	24.7%	91	23.2%	50	12.8%	90	23.0%	64	16.3%	2.83	1.44
	77	19.6%	126	32.1%	55	14.0%	51	13.0%	83	21.2%	2.84	1.44
	49	12.5%	148	37.8%	27	6.9%	106	27.0%	62	15.8%	2.96	1.34
	85	21.7%	111	28.3%	49	12.5%	55	14.0%	92	23.5%	2.89	1.49
Kontrol Arzusu	99	25.3%	95	24.2%	61	15.6%	57	14.5%	80	20.4%	2.81	1.48
	98	25.0%	80	20.4%	56	14.3%	76	19.4%	82	20.9%	2.91	1.49
	85	21.7%	101	25.8%	30	7.7%	135	34.4%	41	10.5%	2.86	1.37

Çalışmaya katılan bireylerin, Makyavelizm ölçeği sorularına vermiş olduğu cevaplar aşağıda verilmiştir. Her bir boyuta ait olan maddeler ayrı ayrı değerlendirilmiştir. Her bir soruya verilen cevapların ortalaması 3'e yakın çıktığından dolayı cevapların homojen bir dağılım gösterdiği söylenebilir.

Tablo 2. Makyavelizm Ölçeğine Ait Tanımlayıcı İstatistikler ve Güvenilirlik Sonuçları

	n	Min	Max	Ort.	SS	Cronbach Alfa
Ahlaki Yoksunluk	392	5	24	14.38	6.71	0.968
Statü Arzusu	392	3	15	8.32	3.87	0.943
Diğerlerine Güvensizlik	392	5	25	14.38	6.81	0.965
Kontrol Arzusu	392	3	15	8.58	4.12	0.944

Görüldüğü üzere, Makyavelizm ölçeği alt boyutları toplam puan özetleri ve Cronbach Alfa değerleri verilmiştir. Her bir alt ölçeğin güvenilirlik sonuçları değerlendirildiğinde, güvenilirlik derecesinin yüksek olduğu sonucuna varılmaktadır (Özdamar, 2004).

Tablo 3. Cinsiyet Bakımından Makyavelizm Ölçeği Alt Boyutları Arasındaki Farklılığın İncelenmesi

	Cinsiyet	N	Ort.	SS	Sd	t	p
Ahlaki Yoksunluk	Erkek	312	15.07	6.85	151.579	4.759	p<0.001*
	Kadın	80	11.66	5.38			
Statü Arzusu	Erkek	312	8.67	3.91	138.157	3.826	p<0.001*
	Kadın	80	6.99	3.39			
Diğerlerine Güvensizlik	Erkek	312	15.07	6.90	143.165	4.457	p<0.001*
	Kadın	80	11.71	5.75			
Kontrol Arzusu	Erkek	312	8.99	4.17	142.187	4.439	p<0.001*
	Kadın	80	6.96	3.50			

Independent Samples t test, *:p<.05

Çalışmaya katılan bireylerin cinsiyetlerine göre ahlaki yoksunluk, statü arzusu, diğerlerine güvensizlik ve kontrol arzusu toplam puan ortalamaları arasında farklılık olup olmadığı araştırılmak istenmiştir. Buna göre, cinsiyet bakımından ahlaki yoksunluk, statü arzusu, diğerlerine güvensizlik ve kontrol arzusu toplam puan ortalamaları arasındaki farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmüştür (p<.05). Bu farklılığın bütün değişkenlerde, erkeklerin toplam puan ortalamalarının kadınlara göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 4. Sınıf Düzeyleri Bakımından Makyavelizm Ölçeği Alt Boyutları Arasındaki Farklılığın İncelenmesi

		N	Ort.	SS	F	p	Post Hoc
Ahlaki Yoksunluk	1.Sınıf	90	5.76	.96	1667.631	p<0.001*	1<2,3,4 2<3,4 3<4
	2.Sınıf	67	9.04	1.31			
	3.Sınıf	81	14.88	1.95			
	4.Sınıf	154	21.47	2.24			
	Toplam	392	14.38	6.71			
Statü Arzusu	1.Sınıf	90	3.27	.44	1323.535	p<0.001*	1<2,3,4 2<3,4 3<4
	2.Sınıf	67	5.67	.99			
	3.Sınıf	81	8.40	1.39			
	4.Sınıf	154	12.40	1.36			
	Toplam	392	8.32	3.87			
Diğerlerine Güvensizlik	1.Sınıf	90	6.14	.91	1808.612	p<0.001*	1<2,3,4 2<3,4 3<4
	2.Sınıf	67	9.18	1.36			
	3.Sınıf	81	13.36	1.98			
	4.Sınıf	154	22.00	2.14			
	Toplam	392	14.38	6.81			
Kontrol Arzusu	1.Sınıf	90	3.61	.86	837.220	p<0.001*	1<2,3,4 2<3,4 3<4
	2.Sınıf	67	5.15	1.23			
	3.Sınıf	81	8.93	1.61			
	4.Sınıf	154	12.79	1.83			
	Toplam	392	8.58	4.12			

One-Way ANOVA, *:p<.05

Çalışmaya katılan bireylerin sınıf düzeylerine göre ahlaki yoksunluk, statü arzusu, diğerlerine güvensizlik ve kontrol arzusu toplam puan ortalamaları arasında farklılık olup olmadığı araştırılmıştır. Buna göre, sınıf düzeyleri bakımından ahlaki yoksunluk, statü arzusu, diğerlerine güvensizlik ve kontrol arzusu toplam puan ortalamaları arasındaki farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmüştür (p<.05).

Farklılığın bütün değişkenlerde, 1.sınıf olan bireylerin 2,3 ve 4, 2.sınıfta olanların 3 ve 4, 3.sınıfta olanların 4.sınıfta olanlara göre puan ortalamalarının anlamlı düzeyde yüksek olduğu görülmüştür. Bu doğrultuda sınıf büyüdükçe Makyavelizm ölçek puanlarının arttığı ifade edilebilir.

4.SONUÇ VE TARTIŞMA

Sonuç olarak Makyavelli'nin felsefi yaklaşımının kavramsallaştırılması yapıdır ise: Lider eğer amaçlarına; merhametli olarak, sözlerini tutarak ve sevilerek ulaşabiliyor ise öyle yapmalıdır. Eğer bu şekilde ulaşamıyor ise; o zaman ifade edilen insani özelliklerle ilkel dürtüler bir araya getirilmelidir.

Bu kavramsallaştırma ile birlikte makyavelizmin bütünüyle kötü olduğunu kanısı ve “Makyavelizm eğilimli bireylerin” insanları kendi çıkarları için başkalarını kullanan kişiler olarak görülebilir. Ancak unutulmamalıdır ki alışlagelmiş iyi eğilimler liderler için her zaman işe yaramaz. Çünkü sıradan insanlar için gündelik yaşamda merhametli olmak ve sözünde durmak doğru bir davranış olacakken bir devletin başındaki liderin; diğer ülkelerin kendisine iyi davranacağını düşünerek onlara güvenmesi hem şahsı hem de toplum adına büyük bir risktir.

Dünya üzerindeki insanların hepsi değil, çoğunluğu dahi karmaşık (ilkel sürüngen beyin ile korteks tabakanın çatışması) bir yapıda ve egosantrik olmasa, rasyonel düşünüp, empati yapabilme kabiliyeti olsa, Makyavelizm eğilimlerinin; değil ölçülmesi, üzerinde konuşulması dahi anlamsızlaşacaktır. Ancak insanın yaradılışında bu vardır ve reddedilemez.

Bu çalışmada siyasal bilgiler alanında eğitimini sürdüren üniversite öğrencilerinin makyavelizm eğilimlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışma sonucunda cinsiyet bakımından ahlaki yoksunluk, statü arzusu, diğerlerine güvensizlik ve kontrol arzusu toplam puan ortalamaları arasındaki farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olduğu ($p<.05$), bu farklılığın bütün değişkenlerde, erkeklerin toplam puan ortalamalarının kadınlara göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu görülmüştür. Ayrıca sınıf düzeyleri bakımından ahlaki yoksunluk, statü arzusu, diğerlerine güvensizlik ve kontrol arzusu toplam puan ortalamaları arasındaki farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmüştür ($p<.05$). Bu farklılığın bütün değişkenlerde, 1.sınıf olan bireylerin 2,3 ve 4, 2.sınıfta olanların 3 ve 4, 3.sınıfta olanların 4.sınıfta olanlara göre puan ortalamalarının anlamlı düzeyde yüksek olduğu belirlenmiştir.

Ali, Amorim ve Premuzic, (2009), Abell vd., (2015) ve Bali ve Durand (2016), bu çalışmayla benzer sonuçlar elde etmiştir. Bu da cinsiyet değişkeninin makyavelist eğilimler üzerinde anlamlı bir değişken olduğunu kanıtlamakta aynı zamanda erkeklerin kadınlara oranla daha yüksek Makyavelizm eğilimi gösterdiğini ortaya koymaktadır.

Bu sonuç toplumsal cinsiyet rolleri ile açıklanabilir. İnsan doğumu takiben, biyolojik cinsiyeti ekseninde oluşup anlam kazanan davranışlar örgüsünün mensubu haline gelmektedir. Toplumsal cinsiyet, bireyin belli bir cinsten olduğuna ilişkin bilgiye, bu bilgi dâhilinde olmak üzere toplumsal düzlemde bireyden beklenenlere ve toplumda bireye biçilen konuma işaret eder (Vatandaş, 2007: 30). Bireye yüklenen roller onların amaçlarına ulaşma yollunda tercihlerini ve yönelimlerini etkilemesi kuvvetle muhtemeldir.

Bu araştırma Ankara ilinde bir devlet üniversitesinde siyasal bilgiler fakültesinde eğitimini sürdüren üniversite öğrencileri üzerinde yürütülmüştür. Sonraki çalışmalarda üniversite öğrencilerinin okudukları bölümler arasında karşılaştırma yapılması ve toplumsal cinsiyet rolleri, kişilik özellikleri, kişilerarası iletişim boyutları ve benzeri ile ilişkisinin değerlendirilmesi önerilmektedir.

5. KAYNAKÇA

- Abell, L. Qualter, P. Brewer, G. Barlow, A. Stylianou, M. Henzi, P. Barrett, L. (2015). Why Machiavellianism Matters in Childhood: The Relationship Between Children's Machiavellian Traits and Their Peer Interactions in a Natural Setting. *Europe's Journal of Psychology*, 11(3): 484-493
- Akdoğan, A. (2009). Sosyal Gelişmenin İki Dinamiği: Bilim ve Ahlak. *Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi*, 9(3): 11-44.
- Akdoğan, A. ve Demirtaş, Ö. (2014), Etik Liderlik Davranışlarının İşyerlerinde Etik Olmayan Durumların Açığa Çıkarılmasına Olan Etkisi: Makyavelizm'in Aracı Rolü, *13. Ulusal İşletmecilik Kongresi*, Antalya
- Ali, F. Amorim, I.S. ve Premuzic, T.C. (2009). Empathy deficits and trait emotional intelligence in psychopathy and Machiavellianism. *Personality and Individual Differences*, 47(1): 758-762
- Austin, J.E. Farrelly, D. Black, C. Moore H. (2007). Emotional intelligence, Machiavellianism and Emotional Manipulation: Does EI have a dark side?", *Personality and Individual Differences*, 43(1): 179-189.
- Bali, P. ve Durand, G. (2016). Psychopathy, Machiavellianism and Parental Behavior: A Correlational Study Modulated by Gender. *Preprints*, October: 1-11
- Baştürk, E. (2013). Modern Egemenliğin 'Nomos'u Olarak İstisna Hali. *Felsefe ve Sosyal Bilimler Dergisi*,15(1): 71-83.
- Chen, S.Y. (2010). Relations of Machiavellianism with emotional blackmail orientation of salespeople. *Procedia Social and Behavioral Sciences* 5(1): 294-298
- Christie, R. ve Geis, F. L. (1970). Studies in Machiavellianism. *Academic Press*: New York
- Dahling, J. J. Whitaker, B.G. ve Levy, P.E. (2009). The development and validation of a new Machiavellianism scale. *Journal of Management*, 35(2): 219-257
- Ekmekci, F. (2011). Büyüyen Türkiye, Hırçınlaşan İsrail. *Akademik Orta Doğu Dergisi, Deniz Yayınları*: İstanbul
- Gökallı, E. Aybar, A.S. ve Gülay, G. (2011). Bir Statü Tüketimi Göstergesi Olarak Iphone Markalı Akıllı Telefon Algısı: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 7(1): 36-48.
- Hisli Ş.N. Basım, H.N. ve Çetin, F. (2009). Kişilerarası Çalışma Çözme Yaklaşımlarında Kendilik Algısı ve Kontrol Odağı. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 20(2): 153-163.
- Karadağ, E. (2010). Eğitim bilimleri doktora tezlerinde kullanılan araştırma modelleri: Nitelik düzeyleri ve analitik hata tipleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 16(1): s. 49-71.
- Kareshki, Hossein, (2011). Relation among Machiavellianism Belief and Goal Orientations in Academic Situations. *Procedia Social and Behavioral Sciences, International Conference on Education and Educational Psychology*,12(1): 414-418.
- Katrinli, A. Günay, G. ve Zaptçioğlu, D. (2013). Etik Liderliğin Örgütsel Bağlılık Ve İş Doyumu İle İlişkinde Makyavelizm iminin Düzenleyici Rolü. *21.Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi Bildiriler Kitabı*, 694-696
- Kayıklık, H. (2005). Bireysel Yaşamda Dinsel Değişim. *Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 5(2), 5-23

- Köse, Saffet, (2012). İslam İş ve Ticaret Ahlakı. I. Basım, *İgiad Yayınları*: İstanbul
- Machiavelli, Niccolo (1999), Prens, (Çeviri: Rekin Teksoy). *Oğlak Yayınları*: İstanbul
- Miller, B.K. Smart, D.L. ve Rechner, P.L. (2015). Confirmatory factor analysis of the Machiavellian personality scale. *Personality and Individual Differences*, 82(1): 120-124.
- Özdamar, K. (2004). Paket Programlar ile İstatistiksel Veri Analizi, *Kaan Yayınları*: Eskişehir
- Özler, D.E. Atalay, C.G. ve Dirican, M. (2013). Örgütlerin Karanlık Yüzü Makyavelizm İle İlgili Literatür Taraması ve Çalışanların Makyavelist Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma. *21. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi Bildiriler Kitabı*, 679-685
- Özler, D.E. Atalay, C.G. ve Şahin, M.D. (2010). Örgütlerde Sinizm Güvensizlikle Mi Bulaşır? *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 2(2): 47-57.
- Öztürk, A. (2013). Machiavelli Düşüncesinde Cumhuriyetçi Özgürlük ve Kurucu Lider İmgesi. *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 68(2): 181-204.
- Simić, I. Motović, I.M. ve Stojković, N. (2015). Analysis Of Machiavellian Behavior Of Students In The Republic Of Serbia. *Economics and Organization*, 12(3): 199-208
- Vatandaş, C. (2007). Toplumsal Cinsiyet ve Cinsiyet Rollerinin Algılanışı. *İstanbul Journal of Sociological Studies*, 35(1), 29-56
- Warburton, Nigel, (2016). Felsefenin Kısa Tarihi. (Çeviri: Güçlü Ateşoğlu) *Alfa Yayınları*: İstanbul
- Winter Susan, J. Stylianou A. C. ve Giacalone R.A. (2004). Individual Differences in the Acceptability of Unethical Information Technology Practices: The Case of Machiavellianism and Ethical Ideology, *Journal of Business Ethics*, 54(1): 279-301.
- Yazıcı, Sedat ve Yazıcı, Aslı (2011) Felsefi, Psikolojik ve Eğitim Boyutlarıyla Karakter, *Çizgi Kitabevi*: Konya
- Zeybekoğlu, A.E. (2006). Machiavelli ve Biz. *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 119(1): 109-128